

Številka: 013-14/2023/40

Datum: 20. 9. 2024

Zadeva: Zapisnik 1. seje Sveta za živinorejo

Prva seja Sveta za živinorejo (v nadaljnjem besedilu: Svet) je potekala 19. 9. 2024, na MKGP Dunajska cesta 22, Ljubljana in je trajala od 14.00 do 17.00 ure.

Prisotni člani Sveta: izr. prof. dr. Marija Klopčič, doc. dr. Špela Malovrh, doc. dr. Silvester Žgur, mag. Danijela Bojkovski, doc. dr. Maksimiljan Brus, ga. Jana Tavčar, g. Primož Kokovica, prof. dr. Janko Mrkun g. Danilo Potokar, dr. Jože Verbič, mag. Andrej Kastelic, g. Tomo Wankmuller, g. Roman Savšek, g. Igor Stanonik, g. Denis Hrga, mag. Stane Bergant in g. Klemen Brglez.

Odsotni člani Sveta: dr. Peter Kozmus, g. Rok Suhodolnik, g. Alojz Vrga (vsi so se opravičili).

Ostali prisotni: ministrica Mateja Čalušič, doc. dr. Mojca Simčič, g. Gašper Kosec, g. Andrej Šalika.

Ostali vabljeni odsotni: državni sekretar Ervin Kosi, ga. Maša Žagar.

Predlagan je bil naslednji dnevni red:

1. Potrditev dnevnega reda
2. Pregled in potrditev zapisnika ustanovne seje Sveta za živinorejo
3. Nagovor ministrice
4. Spremembe rejskih programov drobnice in predlog za priznanje nove tradicionalne pasme ovc na dve vlogi ZDRDS (predsednik ZDRDS in strokovna vodja rejskih programov)
5. Poročilo o konferenci ICAR in INTERBULL na Bledu (predsednica sveta)
6. Aktualno v živinoreji
 - živinoreja in zveri (mag. Stanislav Bergant - predstavnik konjereje v svetu)
 - nadaljevanje razprave po 6. sklepu ustanovne seje
7. Razno

Predsednica sveta je ugotovila, da je seja sklepčna.

Predstavljen je bil dnevni red seje.

Sklep št. 1: Dnevni red 1. seje Sveta za živinorejo je bil soglasno potrjen.

Ad 1. Pregled zapisnika ustanovne seje

Predsednica sveta je predstavila sprejete sklepe ustanovne seje ter s tem ugotovila, da iz predhodne seje ni odprtih zadev.

Sklep št. 2 Zapisnik je bil soglasno potrjen.

Ad 3. Nagovor ministrice

Pred nagovorom ministrice so se člani sveta kratko predstavili.

Ministrica je prisotne pozdravila in pojasnila, da se zaveda pomena tega sveta. Glede na to, da ima svet pooblastila za podajanje strokovnih mnenj in drugih strokovnih priporočil na področju živinoreje in kmetijstva nasploh, se bo ministrstvo potrudilo, da bo svet tovrstno delo lahko opravljal še naprej.

Ministrica je izrazila pričakovanje, da se Svet za živinorejo aktivno vključuje v reševanja problematike v živinoreji, ter iskanja ustreznih rešitev na tem področju. Skupaj s stroko bo ministrstvo še naprej podpiralo sektor živinoreje. Konec leta in spomladi naslednje leto moramo na ministrstvo pripraviti vrsto zakonov, kar predstavlja velik izziv.

Prioritete ministrice za ureditev sektorja živinoreje in širše:

- trajno varovanje kmetijskih zemljišč,
- kratke dobavne verige – želja je podkrepiti institucije, da pridejo lažje do domače hrane (vrtci, domovi ostarelih, šole ipd.) in
- zakonodaja.

Ministrstvo bo tako pripravljalo ter usklajevalo naslednje spremembe zakonov:

- Zakon o fitofarmacevtskih sredstvih
- Zakon o divjadi in lovstvu
- Zakon o kmetijstvu, kjer želimo urediti nekatere temeljne vsebine. Pri pripravi tega zakona želimo vključiti stroko, pridelovalce, predelovalce in rejce, zato da kasneje v postopku ne bi prihajalo do nepotrebnih popravkov.
- Zakon o gnojenju
- Zakon o vinu
- Zakon o hrani
- Zakon o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov
- Zakon o sladkovodnem ribištvu ter
- Zakon o morskem ribištvu.

Vprašanja članov:

- mag. Bergant je spraševal, če ostaja Zakon o divjadi in lovstvu v okviru obstoječega predloga, kar je ministrica potrdila;
- g. Kokovica je spraševal, kdaj lahko rejska društva pričakujejo aneks k pogodbam glede izvajanja Skupnega temeljnega rejskega programa. Predstavnica ministrstva je pojasnila, da so aneksi že v postopku podpisovanja.
- mag. Kastelic je spraševal glede Zakona o hrani, ter podal dva predloga na področju sledljivosti,
- mag. Kastelic je izpostavil tudi uredbo, ki ureja področje sofinanciranja neprofitnih organizacij (med te spadajo tudi rejske organizacije). Letos je bil razpis za vlagatelje zelo zahteven. Spremenili so se tudi pogoji, tako vlagatelji težko izpolnijo zahtevane pogoje.
- g. Savšek je izpostavil problematiko sofinanciranja izvajanja rejskih programov. Rejci drobnice so predložili vrsto novih RP, v preteklosti so bili prav tako potrjeni novi rejski programi, tako je za izvajanje rejskih programov v okviru STRP na razpolago premalo sredstev.
- predsednica sveta je prav tako izpostavila problematiko sofinanciranja rejskih društev. V preteklosti so rejska društva prejemale sredstva za razne aktivnosti (strokovno delo, razstave živine, sodelovanje na razstavah v tujini ipd.), kar letos ni bilo vključeno v razpis.

Ministrstvo naproša, da se te možnosti sofinanciranja ponovno vključi v razpise, saj so rejske organizacije neprofitne organizacije, ki imajo na razpolago zelo malo sredstev.

- G. Kokovica naproša, da se sofinanciranje izvajanja rejskih programov ponovno kritično pregleda, saj se sredstva že leta niso bistveno povišala. Rejska društva imajo za izvajanje rejskih programov vedno višje stroške, sredstev za njih pa ni na razpolago. Naproša za razmislek, da se tudi rejskim organizacijam zagotovi sredstva za izvajanje njihovih nalog, ne le strokovnim službam. Rejske organizacije morajo sedaj vse naloge izvesti volontersko.
- predsednica sveta je pri slednjem dodala, da so se stroški povišali na račun inflacije, potrjenih novih RP, vključevanja novih nalog, kar vse povišuje stroške in terja dodatna sredstva. Nujno je, da se v okvir izvajanja RP vključi genotipizacija, spremljanje novih lastnosti (primer parkljev), spremljanje prostih maščobnih kislin za uravnavanje krmnih obrokov in tako zmanjševanje izpusta TGP.

Predsednica sveta je na podlagi izpostavljenih vprašanj ministrico zaprosila, če bi se lahko na temo sofinanciranja rejskih programov in rejskih organizacij ločeno sestali. Strokovne službe bodo skupaj z rejskimi organizacijami pripravile predlog, v katerem bodo argumentirali pobudo za spremembo sofinanciranja rejskega dela.

Ministrica se je strinjala s predlogom v želji, da se zadeve izboljšajo.

Sklep št. 3: Na predlog članov Sveta za živinorejo je bila ministrica zaprosena za določitev termina srečanja ožje skupine predstavnikov strokovnih služb in rejskih organizacij, na katerem bodo ministrstvu predstavili potrebe za povečanje sofinanciranja izvajanja strokovnih nalog v živinoreji z vidika zagotavljanja večje konkurenčnosti v živinoreji, ter zasledovanju zelenega dogovora.

Ad. 4 Obravnava vloge za spremembe devetih RP na področju drobnice, vloge za odobritev treh novih RP, ter vloge za priznanje oplemenjene bovške ovce kot tradicionalne pasme

Doc. dr. Mojca Simčič je predstavila predlog vlog za odobritev sprememb RP in odobritev novih rejskih programov, in sicer:

1. RP pri katerih se vloga nanaša na spremembe RP:
 - a. rejski program za oplemenjeno jezersko solčavsko ovco (avtohtona pasma),
 - b. rejski program za jezersko solčavsko ovco (avtohtona pasma),
 - c. rejski program za bovško ovco (avtohtona pasma),
 - d. rejski program za istrsko pramenko (avtohtona pasma),
 - e. rejski program za belokranjsko pramenko (avtohtona pasma),
 - f. rejski program za drežniško kozo (avtohtona pasma),
 - g. rejski program za slovensko sansko kozo (tradicionalna pasma),
 - h. rejski program za slovensko srnasto kozo (tradicionalna pasma),
 - i. rejski program za bursko kozo (tujereodna pasma).
2. RP pri katerih se vloga nanaša na odobritev novih RP:
 - a. rejski program za oplemenjeno bovško ovco (tradicionalna pasma),
 - b. rejski program za anglo-nubijsko kozo (tujerodna pasma),
 - c. rejski programi za mesne pasme ovc (vključuje štiri tujerodne pasme).

V okviru vlog je rejsko društvo zaprosilo za nekaj izjem, ki jih omogoča Uredba o reji živali.

Posebnosti predlaganih sprememb in novih rejских programov so predstavili s PowerPoint prezentacijo.

Podana je bila tudi vloga za priznanje nove tradicionalne pasme, in sicer za oplemenjeno bovško ovco. K vlogi je bil priložen elaborat razvoja te pasme na območju Slovenije, ki ga je predstavila strokovna vodja.

Prof. dr. Mrkuna je zanimalo, kako je z avstrijsko pasmo, ki je podobna naši bovški pasmi. Ali gre za podobno ali isto pasmo. Podobno vprašanje se nanaša tudi na pasmo sanska koza, to je glede podobnosti s pasmami v drugih državah. Strokovna vodja RP je podala pojasnilo, da gre za podobno, ne pa isto pasmo. V Avstriji namreč to ni mlečna pasma.

Nadalje je potekala razprava glede predloga ocenjevalcev RP, glede evalvacije dosežkov, velikosti populacij predlaganih novih RP, uvajanju novih lastnosti, ter sofinanciranja rejских programov.

Sklep št. 4: Člani Sveta za živinorejo potrjujejo predlagane spremembe rejских programov, prav tako predlagane nove rejске programe na področju reje drobnice. Člani sveta predlagajo, da se predlagani novi rejски programi vključijo v Skupni temeljni rejски program (STRP). Prav tako predlagajo, da v STRP-ju ostanejo obstoječi RP, katerih spremembe se potrjujejo.

Sklep št. 5. Člani Sveta za živinorejo podajajo pozitivno strokovno mnenje k predlogu priznanja nove tradicionalne pasme, ki je oplemenjena bovška ovca.

Ad. 5 Poročilo ICAR

Predsednica sveta je predstavila aktivnosti na ICAR konferenci, ki se je maja letos odvijala na Bledu.

Sloveniji je ICAR po inšpekcijskem pregledu izvajanja rejских programov podelil osem mednarodno priznanih certifikatov, ki veljajo do konca marca 2029, in sicer za:

- ID Animal identification (dairy and beef cattle),
- PD Milk recording (cattle)
- PB Beef recording (cattle)
- HB Herdbook recording
- LC Conformation recording
- DP Data processing
- LM Laboratory analysis (milk)
- RM Reference laboratory (milk)

Predsednica se je zahvalila vsem, ki so sodelovali pri potrjevanju certifikatov.

Ad 6 Aktualno v živinoreji

Mag. Bergant je s PowerPoint prezentacijo predstavil problematiko zaradi prisotnosti zveri. Predstavil je nekaj raziskav, kako se število ubitih rejnih živali dviguje, ko se povečuje število tropov volkov, medvedov oziroma drugih zveri v naravi.

Razprava:

G. Savšek se je zahvalil za predstavitev problematike. Povedal je, da je bilo sprejeto že vrsto sklepov, a žal na tem področju ni napredka. Na terenu je zadeva zelo problematična, saj nekateri rejci opuščajo rejo. Mlade delo v tem sektorju vse manj zanima. Tako meni, da se bo v hribovitih predelih Slovenije živinoreja postopoma ukinjala, še zlasti, če rejcem ne bomo priskočili na pomoč pri zaščiti pred zvermi.

G. Stanonik se pridružuje stališču, da je stanje vse bolj nevzdržno in da kljub raznim pobudam, peticijam in zahtevam, zadeva ne gre v pravo smer.

Mag. Bergant je pojasnil, da navkljub dogovoru z ministrom za naravne vire, da bo zagovarjal povečan odstrel zveri, Slovenija predloga EU komisije za znižanje statusa zaščite volka ni podprla, oziroma se je pri glasovanju vzdržala, niti ni spremenila pogojev za odstrel volkov po pokolih v Sloveniji.

Razprava se je nadaljevala v kontekstu protislovij zahtev zaščitnikov živali. Tako se izpostavlja vprašanje, kako javnost in politike prepričati, da se sprejmejo ustrezni ukrepi.

Sklep 6. Svet predlaga, da ministrstvo skliče sestanek z Ministrstvom za npravne vire, s katerim je potrebno najti ustrezne rešitve glede vzdržne velikosti populacij zveri. Svet predlaga, da se sestanka udeležijo predstavniki sveta za živinorejo.

Sklep 7. Svet predlaga, da se ministrstvo aktivno vključi v reševanje problematike velikih zveri. Ministrstvo naj oblikuje izhodišča za pripravo argumentov za zmanjšanje populacij zveri in oceno negativnih posledic zveri za kmetovanje na OMD območjih, za kulturno krajino in za turizem.

Ad 7. Razno

Razprava je še nadalje potekala o sofinanciranju rejskih društev, ki sedaj svoje delo opravljajo volontersko. Nekaj članov je izpostavilo, da se za določene aktivnosti zagotovi sofinanciranje rejskim društvom.

Sklep št. 8: Svet za živinorejo predlaga, da se z ministrstvom sestanejo glede iskanja rešitev za sofinanciranje rejskih organizacij. Predlaga tudi spremembo uredbe za sofinanciranje delovanja nevladnih organizacij v živinoreji.

Seja se je zaključila ob 17:00 uri.

prof. dr. Marija Klopčič
predsednica Sveta za živinorejo

Zapisal:
Andrej Šalika

Priloga:

- Lista prisotnih

Poslati: članom Sveta za živinorejo po e-pošti